

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmegtelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petisors: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 kr-ért igttattatik be.

Lapunk számára hirdetéseket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész.

Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf, Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) ezimzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petisorsért 10 kr. fizetendő.

➔ **Kéziratok nem küldetnek vissza.** ➔

A magyar kisbirtokosok földhitel-egyesülete s a népbank.

A magyar nép könnyelműen számítás nélkül kezelvén birtokát oda jutott, az időkint országserzte bőségesen reá szórt áldás dacára is, hogy a végenyészet fenyegeti. Most már kétségbeesetten jayveszékelnék, s nézzük apáink örökségét, a fosztogató uszorások mint kerítik kézre egymásután.

Reánk nehezedett a sors keze, csapást csapás után mért reánk, milliókra menő kárt szenvedtünk, de e károk azért neheztedek ólomsúlyként vállainkra, mert elmulasztottuk előrelátók és takarékosak lenni. Bekövetkezett az időpont, hogy elmondhatjuk „maga kárán tanul a magyar,” megjött az ideje, hogy valahára komoly szándékkal fogjunk a takarékosághoz. — Cicero a takarékoságot, az állam és család jóllétének mondá. Egy bölcs azt mondá, azt a szomszédot kell követnünk ki takarékos és gazdáikodó. Kövessük tehát mi is a mi munkás, szorgalmas, takarékos német szomszédjainkat; kikiről valóban elmondhatjuk, hogy a takarékoság és munkásság példái s bármirre tekintésünk jólétnek örvendenek, maguk közé uszorást nem fogadnak, tanuljunk tehát szomszédainktól, tanuljunk a magunk kárán, takarékosak és körültekintők lenni.

Ébredjünk, ne engedjük magunkat a végpusztulásra ragadtatni. Európa művelt népei, államai már rég felismerték a takarékoság messzeható erejét, s azért népbankokat, önszegélyző-egyleteket állítanak s most már áldásdús gyümölcseit élvezik, még minket gondatlanságunk az uszorások karjaiba, az örvénybe vitt.

A magyar kisbirtokosok földhitelintézetét létesítendő bizottság a földhitelintézményvel igen czélszerűen és helyesen hozta kapcsolatba a népbankok s egyletek felállítását.

E nagy horderejű s messze kiható terv nemcsak a koronás fejedelem, a magyar kormány, de az egész magyar birtokos gazdaközönség általános helyeslését vivta ki; s azért ez életrevaló tervezetet üdvözljük. — Kell tehát sorakoznunk, hogy ez üdvös népetboldogító, államokat föntartó, virágoztató intézmény valóban meghonosuljon. Rajtunk áll, csak komoly elhatározás, habozás nélküli akarat kell annak érvényesítésére, létrehozatalára; s a mint megszülemlt kétségen kívül a jóllét, a nép erkölcsének szelidítése, a munkakedv s anyagi gyarapodásunk bekövetkezend.

A népbanknak a szövetkezés hatalma nagy jelentőséggel bír, mert e szövetkezés által összegyűjtetnek s mintegy tömegesítettnek azon erők, mik eddig elforgácsolva heverték. Az ezer és ezer irány felé fordított fillérek egy pont felé irányoztatnak, egy összműködési cél felé vezéreltetnek. Az önszegélynek e nagyszerű eszméje, mely önkényt vállalt kötelezettségből eredt önzertfejlesztést, pontosságot, önmegtartózkodást hozván létre legnagyobb horderővel bír. — Való az, hogy ily önszegélyezésnél a pontosságra szoktatás végzetlen sok bajjal és kellemetlenséggel jár; de úgy vagyok meggyőződve, hogyha az önszegély-egyletbe lépett tagok a szigoru rend és pontosság-ról tudomást szereznek, a rendes, pontos befizetés szokássá váland.

A népbank s a takarékpénztár között a különbség, hogy míg a népbank szövetkezve ró önmagára kötelezettséget, mi erkölcsi kényszerrel bíró heti- vagy havidíj befizetést igényel, e betétek bizonyos időre visszavehetlenül összegyűjtve maradnak s tagjait egyenjogú részesévé teszi, addig a takarékpénztár rendszeren kötelezett betevő tagot nem ismer és a betéteket bármikor visszaszolgáltatja.

A takarékpénztár csak alkalmat nyújt, a népbank kényszerít a takarékoságra.

A népbank az önmagára vállalt kötelezettségénél fogva a legnagyobb mérvben

hat a takarékoság fejlesztésére és alkalmat nyújt a jóllét, az előhaladás biztosítására. A népbank föltárja a könnyen gondolkozó, a tékozló előtt a pénzhatalmának erejét s az, ki ezelőtt könnyelműen dobálta és pazarlta azt; abban barátot fedezvén fel, kezd takarékos lenni.

A népbank intézményben, minden egyes tag munkatársat szerez, mert az, ki hetenként 10 vagy 20 krt tesz be, az már nincs maga, annak van egy vele működő barátja, ki őt előhaladásában, munkájában segíti és tette serkenti.

Ez intézmény hat a nép lelkülete kedélyére, mert tudja, hogy az ily kis betét által napról-napra, hétről-hétre, évről-évre előrehalad; sorsa javul és előre látja, hogy öreg napjaira mily erős támasza lesz a megtakarított fillérekben.

A népbank intézménye a tagokat előre gondoskodás és önuralomra vezérli; s az ki ily tulajdonokkal bír méltán megérdemli, hogy a társadalom takarékos, munkás tagjai között helyet foglalva tiszteltessék.

Legyünk tehát munkások, takarékosok, nem a pénzszerezése, de igen annak jóllétünket, előhaladásunkat, szóval boldogításunkat eszközölése végett. — Jól, igen jól jegyzé meg Franklin, hogy az ember sorsát a takarékoság és munkásság vezérli leginkább. S ez való, mert kérдем, valjón nem könnyelmű munkátlanságunk hozá nyakunkra az uszorásokat? — a kik velünk együtt családokat, egész társadalmat megmérgeztek?

Hány család jutott koldusbotra? Hány birtok lett potom áron eladva? Elpredálva?

Megdöböntö a nép pusztulása! S mi az, mi ezen segíthet? Nem más, mint a kisbirtokosok földhitelintézetével egyesített népbank; igen, az megtanít takarékoságra és munkára; az felvilágosít mint kell keresményünkkel elbánnunk, mint kell önmagunk és vagyonunkkal számolnunk. Ez üdvös intézmény létesülésével a tönkretűlés rohamosan apadni, a végrehajtások

elenyészni, az uszorák szünni, a nép pedig gyarapodni fog. *Kereskényi Gyula.*

Dr. Kayserling Mór budapesti hitszónok történelmi felolvasásai.

VI. FEOLVASÁS.

Riesser Gábor és az emancipáció küzdelmek.

Tartott jan. 10-én az evang. iskola nagytermében.

Saját jegyzetét után magyarrá fordította: Leichter Benő.

(Vége.)

Riesser küzdelme makacs volt ugyan; de végre mégis eredményes. Két jelentékeny férfi serényen és lelkesülten támogatta a megkezdett harcban. Az egyik dr. Steinhel, ki költő, philosophus és orvos volt, a másik dr. Philipson Lajos. Ha családi viszonyok nem tartóztatnának vissza, ugy Philipsonról*, ki 1833. óta fáradhatlanul az emancipáció kérdésével foglalkozik és az emancipációt életfeladatául tüzte ki — sokat beszélhetnek.

De ma csakis Riesserral akarunk foglalkozni.

1836-ban Hamburgban a zsidók ellen borzasztó nagy láрма és zendülés ütött ki. Riesser, ki az ily eseményeket nem tudta eltűrni anyjával és nénjével Bockenheimba — Hamburg melletti kis falucskába — költözött és ott le is telepedett. Itt dolgozott és tovább művelődött és az új német irodalomra fordította figyelmét. — Az újabb német irodalomban azon kórság urakodott, hogy minden lealacsonyító szerepet a zsidó nyakára toltak, különösen Menzel Wolfgang az ugynevezett „Franzosenfressen“ üzte ezt nagy mértékben, minden lehető módon mulatoit a zsidók felett és gúnyjának czéltáblájával tüzte ki őket, mignem Riesser Menzel és Pfitzer ellen — mert több író is csatlakozott hozzá — éles tollalval harczt intézett, mely által őket hallgatására kényszerítette.

1840-ben Riesser ismét visszatért Hamburgba. Az idők ez alatt megváltoztak és ő ügyvédi irodát nyithatott. De nem sokáig élvezhette szerencsét, mert visszatérte után 2 évvel a legborzasztóbb csapás érte. Az 1842-ik évi hamburgi nagy tüzvész család-

* A felolvasó dr. Philipson veje. Fordító.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Lelki harcban.

Csendesülj le gyenge lélek,
Majd felhagy a gyilkos bánat;
Vársz-e mig letép egészen,
Mint dúló vihar az ágat?
Szembeszállni kell a vésszel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Nyithat még neked virágot
A jövőnek csalfa méhe,
Vissz'adhatja bő marokkal,
Mit jelen s mult szerzte tépe;
Hisz talán te még nem vérzel?
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Nagy sivatag ez az élet,
Messze-messze a határja;
Benn' a vándort szenvedések
Gyilkoló csoportja várja;
Szembeszállni kell a vésszel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Tikkasztó a vándor utja,
Boldogság a szomjusága,
Ah de tudja, hogyha futja:
Része hősök borostyánja;
Tudja mért küzd a veszélyel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Hánykodó tenger az élet,
Tornyosul a tenger habja;
A hajós ezer veszély közt
Végőráját ütni hallja;
A kormányt szoritja kézzel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Hab túlul fel a hajóra,
Mély örvénybe dobja, hányja;
Ah de biztos, mert a hit most...
Férfi kézben a kormánya;
A habot hasítja széjjel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Hogyha fellej jó egedre,
Ha eged borulni látod,
Ha tiéd könnye éget
És a sors sem jóbarátod:
Uj reménnyel égre nézz fel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

Fenn igazság honja kéklék.
Nem hamisan mér a mérleg,
Ott a honja, ott jutalma
A titokban tett erénynek;
Küzdj hát érte kézzel, észszel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

El ne csüggedj, küzdj reménnyel,
Nagy tetteknek nagy az ára,
Számithatsz a győzelemre;
Gyáva az, ki önmagára
Gyilkot felfogni merészel,
Harcz nélkül a gyáva vész el.

F—r F.

Levél az Alföldről.

— Olyan tárczaféle. —

A tulsó asztalnál fekete inges, napbar-nította vén csikós iddogált fiával, ki életvidám arccal támasztatta pelyhes állát, ama rettenetes szerszámmra, melyet a Magyarországról író francia ismertetések „fanganchenak“ neveznek. Az öreg mellett ellenben egy tisztos somfa-fütykös pihent... Igy különbözteti meg magát a tisztos aggkor a legényes fiatalságtól.

Az öreg csöndes megfontolással emelte föl a palaczkot. Hatalmas, izmos markában még a pohár is tán megijedt — legalább nagyon reszkettett. Az öregnek kezdett már az u. n. borhályog szemre ereszkedni. Teletöltötte ugyan a poharat, de jót állhatok érte, hogy a közben ugyanennyi folyt el a pohár mellé.

— Igyál gyerek!
Orbán gazdát a söntésből odaintettem.
— Csikósok ugy-e?
— Ühüm.
— Nagyban isznak ugy-e?
— Nem isznak ezek, hanem mulatnak.
— Mióta?
— A felegyházi vásár óta — mikor az a kis eső esett.

Ez körülírva volt mondva. Mi, a kik azt tartjuk: az idő pénz, — egyszerűen ugy mondhatnók: három napja.

— De hiszen már alig állják.

— Már végén járja az áldomás. Majd ha feljön a holdvilág, felszedem őket az ölembe, kiviszem a csárda hátamögé a parajosba. Ott két napig kipihenik magukat, aztán mennek megint dolgozra.

— Jól is van az ugy, Orbán gazda. — Hanem hát lehetne-e itt egy kicsit hangafáztatni ezzel a két nemes rajkóval?

— Sahaj! Most három napra el van szegődve a Csikós Bandiuk. Ha nóta kék az uraknak, azoktól instálják alászan.

— Helössen. Meg is toróbáljuk azt Orbán gazda.

Meg is engedték szivesen, mit ne engedne a magyar ember, ha szépen kéri! Huzták is a rajkó urak szivesen, mit nem huzna a rajkó, ha szépen fizetik! Egy szoval ugy mulattunk a híres „Muszaj csárdában,” hogy még nem felejtették el. Pedig az nagy sor. Mikor fizettünk, Orbán gazda nagyon szemügyre vette a pöngölöst, régen nem volt olyan a kezében.

Hiában állt rajta az állami bank szives biztatása: diese Staatsnote wird von

ját koldusbotra juttatá. Azon vagy, — melylyel családja birt — nem volt ugyan igen jelentékeny, de mindamellett elegendő arra, hogy belőle gond nélkül megélhettek volna; így azonban mindenüket elvesztették. Riesser e szerencsétlenség feletti fájalmát a következő egyszerű, de fájdalmas szavakban fejezte ki: „Most látom, hogy mégis vannak még keményebb csapások, mint a minőket a halál okoz, és hogy az élők fölötti gyász sokkal keserűbb, mint a holtak fölötti. Még csak most látom be, hogy mily jól cselekedtem, hogy komoly hivatást választottam.“ Nőtlen volt, az is maradt és így támogathatta családját és anyjának gondnoki öregkorát szerezhetett.

Az emancipáció iránt mutatott élnék érdeklődése anyagi gondjai mellett legkevésbé sem szűnt meg, sőt az emancipációt illető iratai és évkönyvei kiadását többé, kevésbé sikeresen folytatta és azután néhány évig meglehetősen boldogan élt, míg 1848-ban a forradalom kitört.

A nagy viharok, melyek Európát látogatták és melyek Franciaországban vetkelt kezdetüket, a francia forradalommal jelt adtak a felkelésre Németországra nézve is. — Frankfurtban több polgár és szabadságbarát népgyűlést hívtak össze, melyen Riesser is megjelent. Létrejött az úgynevezett frankfurti „Vorparlament“ és itt kieszközölte Riesser azon határozatot, hogy a német parlamentre vonatkozó választásoknál minden nagykorú német rang-, vagyon-, és valláskülönbség nélkül választó és választható lehet.

Rövid idő múlva a frankfurti nemzetgyűlésen mint Hamburg városának választottja jelent meg, — nem mint a Lauenburg-hercegség képviselője, a hogy azt némelyek állítják — és nemskora bizottsági tagnak és később kétszer alelnöknek választották. Mint kitünő tehetségű szónok a Gagern-pártnak főtámasza volt. A Pál-templomban tartott császár-beszéde (Kaiserrede) egyike a leppompásabbaknak volt, melyet valaha tartottak és mindazok, kik hallgatták mélyen meg voltak általa hatva. Gagern Henrik, Mohl és még többen nyakába borultak, mindenki iparkodott, hogy őt üdvözölhesse. — A német nép alapjogának tárgyalásánál a zsidók egyenjogúsítását védelmezte egyetlen ellenfele — kire a nemzetgyűlésben akadt — Wohl Móricz ellen.

Még két bator küzdő volt oldalán, kik erély- és bátorságukkal hasonlítottak hozzá: Dr. Veit Mór (Veit bankár, Mendelsohn vejének unokaöccse), kit nem a zsidók, hanem a Trier városi katolikusok küldöttek a parlamentbe és ki rettenthetlenül lépett fel a zsidók érdekében. — Továbbá: Jacobi János (a porosz demokraták Catoja). Mindketten oly erélylyel léptek fel hitorszoaik érdekében, minőt egy parlamentben sem találunk.

A nemzetgyűlés feloszlása után Riesser ismét Hamburgba tért vissza és ismét megnyitotta ügyvédi irodáját, azt 1854-ig fenntartotta. Ezen évben Amerikába utazott, hogy az ottani zsidók állapotát közelebbről megismerhesse és szükség esetében érdekében valamit tehesen. — Egy évi ott tartózkodása után ismét Hamburgba tért és ott az újonnan alkotott törvényszékhez tanácsosnak megválasztották.

Még azon örömet élvezhette, hogy a németországi zsidókat részint félig, részint pedig egészen egyenjogusítva látta.

1863-ik év április 22-én meghalt 58 éves korában. Halálát a szabadságnak minden barátja mélyen gyászolta.

Szeplőtlen jelem volt ő, telve gyermekies tiszasággal, tántoríthatlan volt meggyőződéseiben, hol szabadság és egyenlőségről volt szó.

Néhány nappal halála után dr. Philipson Lajos egy felhívást intézett az összes német zsidósághoz, hogy Riessernek emlékoszlop emeltessek, mely abban állott, hogy 4 kötetre terjedő munkáját a nyilvánosság elé bocsátá és egy Riesser-féle alapítványt alapított, melynek ösztöndíjait még ma is osztogatják.

Emancipáció kérdés ma nincs többé. Megoldották és pedig oly emberek segítségével mint Riesser Gábor volt, ki az emberi és polgári jogoknak, a vallászeretnek és igazságnak mintaképe lesz örökké.

Budapest, 1878. január hó 15.

Leichtner Benő.

Az első őslénytani lelet története Magyarországon.

Mintha csak az égből hullott volna alá, úgy lepte meg hazánkban a tudósokat s tudatlanokat egyaránt az első őslénytani lelet. Nem nehéz elgondolni, mily általános ámulást és bámulást gerjeszthettek ezen óriási agyarak, fogak s csontok, melyek a képzelet által hussal kiegészítve a természet megszokott rendjét megtörni látszó „ismeretlen szörnyeknek“ tüntek fel. A mint ilyen — hol t. i. megáll az ész s a phantasia kezdődik — a könnyű hiszékenységek s babonák is kijut bőven a maga része és sem több sem kevesebb nem lön általuk bebizonyítva, mint a biblia ama merész állítása, miszerint a földet egykor óriások lakták, tán sokaknál ezen óriási kövült szerves maradványok által még a titánok harca is történelmi igazság magaslátára emelhetett, kiket mint a szent rege mondja, a fölséges Jupiter villamos boszujában sujtott alá az égből a földre, hol természetesen meg csontjaik is darabokra törték. Nemcsak hazánkban, de máshol is első a játssi képzelet fogadta pártfogásába ezen őslény maradványokat. Azonban csak rövid ideig voltak a kóbor képzelet támpont nélküli kombinációjának ingató tárgyai; a kritika kiragadta őket illetéktelen légkörükből és megalapította velök a tudományok legifjabbikát, a föld fejlődésének történetét, a geológiát.

Midőn a következő sorokat napfényre hozom, teszem ezt azért, ha majdan valaki megirandja a geologia történetét Magyarországon, el ne feledje megemlíteni a sasom vagy sasmonházi leletet, mint az első a történelmi korszakot megelőző szerves lények kövült maradványainak föltalálását.

Sasomháza vagy Sasmonháza Nógrádmegyében ama nevezetes hely, hol a föld először elárulta keble titkát a magyar embernek, s lények létét sejteté egy távoli multban, melyről mindeddig nálunk tudomással nem bírtak. — A nemzeti múzeum mellett Uri kegyelmébe ajánlott alázatos Tisztelettel maradok a Meltóságos Urnak Megyerben die 14-a Julii 1810 alázatos szolgája Laczay György.

Ez érdekes levl minden sorából kitünik, mily bámulatot keltettek az ismeretlen csontoknak feltalálása, de még érdekesebb volna tudni a fölöttök ejtett véleményezéseket! De ki ne olvasná ki egyszerűsége és sorokból a méltatlanul „barbarnak“ elnevezett magyar tudás- és kutatásvágyát, nemkülönbön a lelkiismeretes eljárást a leleteknek a tudomány érdekében való megőrzése végett?

Laczaynak ezen kimerítő jelentése a megyeri alispán utján beküldetett a múzeum akkori páratlan buzgalma könyvtárnokához Miller Ferdinándhoz, ki Széchenyi és József

dolgokról írásban adjon jelentést. — Ezen jelentést, mely elég tanulságot foglal magában, érdekességénél fogva jónak tartám, egész terjedelmében, úgy a mint van — közölni:

„Meltóságos császári Királyi cameras első All Ispány Ur! Eö Császár Királyi Herczége Országunk Nádor Ispánya parancsoló Levelének értelme Folyamatjában Meltóságos Ur hozzám írott rendeletéhez képest a Tettes Megyebéli Sasomháza helységébe az ott lakosok által véletlenül talált ösméretlen névű állat Csontjai megnézésére kimenvén, mely alkalmatossággal elsőben a helybéli Tiszteletes Haán Jánoshoz mentem, az e tárgy miben léte nyilvánosságosabb megtudakozása végett, a ki is már a földből ki ásott Csont darabokat a pinceszében bizonyosabb gondviselés és bátorságosabb felügyezés végett zár alá tette; oda lett értekezésem után semmi sem késett engemet a pinceszébe vezetni, a hol az ott levő Csontoknak, fogaknak és az szarvak valóságos rajzolatyából szabad kézbe-lődésem mellett az állat természetes éltében gyanítható rettenetes nagyságát bámulva csodáltam, melyek közül itt egy 8 1/2 font nehézségű fogat és a Szarvból egy darabocskát a Hadnagy által Meltóságodnak elküldök. Más nagyobbát a rajta levő inyes porczogójával, mely 12 1/2 font, a harmadikat, mely nem tökéletesen egész, ugy nemkülönbön némely darabos feje csontyait, az ezer meg ezer darabokra törött Szarv mozsálékjaival együtt a nevezett Tiszteletes Ur mindaddig tartandó szorgalmatos gondviselése alatt hagytam, még a Meltóságod erántok teendő parancsolatját veendem; vagy annyiból is, mivel az Üdö régisége annyira el örötlentette, hogy a a leggyengébb kézbéli illetés is tetemes ártalmokra szolgál, ezen látomásbeli tapasztalás után nem bátorkodtam kocsira rakatni, nehogy még a fogak is darabokra töredezenek. Találtattak ugyan hat fogak, melyek közül már a harmadikról felyebb szólottam, a negyedik egy bizonyos Sasomházi lakosnál vagyon, a kitül azért nem vétethetem el, hogy oda haza nem volt, az ötödiknek fele Nságos Gróf Ráday Urnak, másfele pedig Tettes Kubinyi Gáspár Urnak küldetett, a hatodikát pedig egy Sasomházi lakos a kotyházi Ispány Németh Jánosnak vitte el. Mindezek találtattak a várhegy napkeleti oldalán emekelőtt mintegy 40 esztendőkkkel kezdődött vízmosás fenekén, mely már most legalább négy öl mélységű, még a több hátralevő csontok kerestetése végett személyesen voltam a helyen egy néhány emberekkel, de a környü állások azoknak további keresésekre számosabb emberek kívántatnak; mely alázatos jelentésem mellett Uri kegyelmébe ajánlott alázatos Tisztelettel maradok a Meltóságos Urnak Megyerben die 14-a Julii 1810 alázatos szolgája Laczay György.“

„Ez érdekes levl minden sorából kitünik, mily bámulatot keltettek az ismeretlen csontoknak feltalálása, de még érdekesebb volna tudni a fölöttök ejtett véleményezéseket! De ki ne olvasná ki egyszerűsége és sorokból a méltatlanul „barbarnak“ elnevezett magyar tudás- és kutatásvágyát, nemkülönbön a lelkiismeretes eljárást a leleteknek a tudomány érdekében való megőrzése végett?“

Laczaynak ezen kimerítő jelentése a megyeri alispán utján beküldetett a múzeum akkori páratlan buzgalma könyvtárnokához Miller Ferdinándhoz, ki Széchenyi és József

nádor után a múzeum alapításában a harmadik helyet méltán foglalja el. Nem tudom mi uton, a múzeumi acták mélyen hallgatnak, de ugyanezen alkalommal Schedius professor a Sasomházan talált hat fog közül kettőt megszerezvén, átadá a múzeumnak egy „ismeretlen állat“ szarvtörredékével együtt. Látszik, hogy a tudós külföld ezen korban már megindult geologiai mozgalma még a mi tudós világunkat nem érinté. Az akkori politikai viszonyoknál fogva a múzeumi igazgatás ügye az ország nádorához tartozott, hála a gondviselésnek, hogy e magas polcon József főherczeg állott ennél fogva a múzeumi könyvtárnok a Laczay által szerkesztett jelentést a Schedius által megszerzett szarvak tévési látati felfogásu rajzával beküldé a nádorhoz. — A csontok méreteit is feljegyzí: a szarv hossza 12 arasznyi, a nagyobb fog sulya 12 és fél font, a kisebbé 8 és fél font. Amde „nunc petitur vir idoneu — mondja Miller — ex parte Musei pro uberiori peruestigatione ad faciem loci exmitti, ubi per alluvionem ossa haec quatuor orgiis infra terram detecta sunt, et magna adhuc copia ibidem jacere dicuntur.“

Ismervén József főherczeg s nádor rendkívüli buzgalmat a múzeum s a hazai tudományosság fölvirágzása körül, kétséget sem szenved, hogy a múzeumi hivatalnokok közül egyet elküldött lelhely szinére további kutatás végett, hogy az „ignotum animal“ rejtvénye mielőbb megoldathassék.

Történet-e további kutatás s minő eredményel, a múzeumi acták mitsem szólnak. Mint az üstökös, mely megjelenésével félelem- és rettegésbe ejti a babonás népet, eltünvén azonban szeme elől elfeledi félelmét és rettegését üstökösével együtt: úgy történetet ezen őslény maradványokkal is, hihetőleg többet nem találtak s a nagy feltűnést okozott lelet lassankint feledékenységbe ment át; annál is inkább, miután senki sem akadt Josophus in Israel, ki megfejtette volna a csontok mivoltát.

Az említett szarvtörredékek s fogak, melyeket Schedius professor adott át a múzeumnak már nincsenek meg; oka azonban ennek abban rejlik, hogy a régiek nem értették a palaeontologiai csontoknak föleresztett enyves mészszeval való conserválási módját s így mit a föld consumáló gyomra ezredeken át nem volt képes, azt nagyon rövid időtartam alatt véghez vivé a lég, mely egy évtized leforgása alatt szétporlasztá a „rettenetes nagyságu állat“ kövült csontmaradványait.

Hátra van még, hogy meghatározzuk, mily őslélet maradványából állott a sasomházi lelet, mely apánk érdekelttségét annyira magára vont. Tekintve a csontok méreteit, alaki leírását, a noha téves felfogásu rajzot, mi kétség sem marad fön, hogy a kérdéses leletek az özöncsoportheli őselephant, elephans primigenius, Mammuth elmeszesedett csontmaradványai. Ki tagadná, hogy az őslénytani geologia Magyarországon a sasomházi lelettel kezdődik.

Szász Károly *).
s. lelkész.

Eresiben — a honnan e sorokat írom — az úgynevezett murvásgödörökben nagy számmal találtaknak a mammuth kövült csontmaradványai; ilyenek saját birtokomban is vannak, de dr. Tauscher s Vlassics Nádor is szép példányokat gyűjtöttek. Mammuth fogak a Duna fenekén is találtaknak. Annak idején leend szerencsénk e vidék különféle leleteit a fejevári kiállításon kiállítani.

allen landesfürstlichen Cassen und Aemtern in klingender Münze... angenommen...

Azért mégis megkérdezte Orbán gazda, miközben a bankót az ablak felé tartotta:

— Hát osztal elveszik ezt a városban?

— Már legalább van reményünk, hogy

mig a muszkák barátai és szövetségesei vagyunk Orbán gazda — addig csak el!

Jó hangulatban indultunk utunkra. Egy-

egy nóta még rá-rá zúdult fülünkben. Nem

hagytuk soká ott zúgni, kieresztettük a tor-

kunkon. Kicsit szárnyaszegett volt biz a,

de engedelmünkkel oszt Jancsi kocsis is

segített emelni.

Több intermezzo nem igen történik. A

lovak repülnek, mint a villám. Kocsisom

csihol, kigyujt... Csittog-csattog az ostor.

Egy vándorló, ha jön néha szembe... Egy

utszéli feszület, hol a bárányokat őrző su-

hancz tréfálkodik, enyeleg a kis libapásztor-

lánynyal... Egy esőért könyörgő Szent

Vendel a határdombon... Egy gazdátlan,

pusztuló szélmalom török meg néha a méla

egyhangúságot. Vagy amott az óriás kut-

ágas hórihorgas gémjével, melyről Arany

gyönyörűen mondja:

Óriás szűnyognak gondolná valaki,
Mely az öreg földnek vért most szívja ki.

Olyan a puszta sik vidéke, a hullámzó

ragyogó szürke színű vetésekkel, melyek-

nek kalászos fejei a lanyha szélben rengő

hullámokat vetnek, mint egy ezüst tenger.

Nagy messziről az a fás tanya úgy áll ott,

mint egy sötét árboczos gálya, csöndesen,

meltóságosan.

... Oh, te szent, szabad természet! Te

aranykalászzsal ékes rónaság, ti csalános

iharos völgyek... harmattól ragyogó sűrű

sötét berkek, melyeken a napsugár hanyatt

esik... Te szürkülve kanyaruló kis gya-

logut ott a virágos mezőn, mintha csak egy

virággal beszegett pántlika volnál a mo-

solygó Ceres derült homloka körül!... Ti

sziklatömbök — tán megkövült hógörge-

tegek! —, melyeken merész szökékekkel

menekül a zerge... Ti mind, mind egy-egy

lépcsője vagytok amaz oltárnak, a szentek

szentjének, melyeken a küzdelemfáradt szív

megnyugszik, s még a beteg lélek is hatal-

mas léptekkel közeledik igaz Istenéhez...
Oh, ti kufár kishitűek, oldjátok itt le sa-

ruitokat!

... De ez elég is. A puszta olyan, mint

a szeretőnk szeme: Maga a hűség, maga a

jóság; maga a bűbáj és a szerelem. A né-

maságban a legbeszédesebb. Annak beszél

el legtöbbit, a ki legszótlanabb. Felesleges

is arról sokat szátyárkodni; ki látta azt?

Én, ha szeretőm volna (tudom beszédes

szemű volna!), sohasem olvadoznám a sze-

meiről, mikor legszebbet akarnék mondani

róla, azt tennem, a mit Heine praescribál:

Befogom a szemeit...
Megcsókolom ajkát....

... Ohó! itt a Tisza, a szöke Tisza! A

minden Tiszáknál kedvesebb Tisza! S épen

itt Csongrád alatt kerül élélem ujra....

Hej! „Csongrád alatt lassan folyik a Tisza.“

Hogy is van csak ez a nóta! Most ez

az én nótam... Eldaloltuk. Ezzel osztán

„elfogyott a nóta.“ Csillogott már az est-

hajnali csillag, meg a sok garasos gyertya

nagy falunk vityillóinak ablakaiból. Csön-

des bús mosolylyal szállt felénk az éj büszke

királynője, csak a prózai kuvaszok ugatták

csillagos uszályát.

Bezörgöttünk a révház ablakán, a hol

révészeink már szundikáltak. Egy ital bo-

rért át is vittek a Tiszán. Haza juthattam.

Lám-lám. Ugy-e mégis van eset rá,

hogy az ital juttat a boldogsághoz!

Fülö J. Lajos.

Fülbevalók.

Erős, szilárd jellem kívántatik ahhoz,

hogy a szerelemben állhatatosak legyünk,

mikor az élet kertében anyyi gyönyörű ví-

rág mosolyog felénk.

*
Szükség, hogy a férj és nő alkalmazza

magát egymás természeté és szokásaihoz;

de a ki neje szeszélyeihez is alkalmazko-

dik, az gyáva.

*
Krajczáronként tanul becsülni a pénzt,

mert a ki a krajczárt nem becsüli, forintra

nem érdemes.

*
Azon hölgy, a ki minden áron hódí-

tani kíván, nem sokat ügyel az erényre.

*
Sajnálandó az a hölgy, a ki csak kül-

szépségeivel foglalkozik s elfelejtkezik lelke

szépitéséről, mert amaz hervad, ez a sirig

virágzik.

*
A szép és jó hölgyek a férfi életének

jövő, vigasztaló, ör- és védangyalai.

*
A férfi angyal nem lehet, talán azért,

mert az ördögöket mind férfiaknak festik.

*
A női szív zártzék, melynek vendé-

gei naponként... változnak.

*
A házasság nagy melodrama, melynek

néha második, de harmadik felvonása ren-

desen... szomorú.

LEVELEZÉS.

A Cornevillei kastély.

N.-Venyimen, 1878. jún. 15.

T. Szerkesztő ur! Hol volt, hol nem volt azon kellene kezdenem; de hát neki vágok. Van N.-Venyimen egy lakatlan kastély, mely pünkösdi napján olyan lakókat kapott, a kik nemcsak lakályossá, hanem menyországgá varázsolták. Köszönetet kell mondani ft. Schill plebános urnak a mulatság létrehozásáért s Pöschl és Kégl uraknak a berendezésért. A kastély kertben rendezett mulatság páratlan volt a maga nemében s megérkezésénkor a régi lovakkor jutott eszembe, midőn mindegyik férfi szive hölgye ruházatja színét viselte. Itt is mindegyik háziurnak olyan szalag volt vállán, mint az illető házi kisasszony ruhája. A kert virágait megszügyenítették s elhomályosították Falvai Tuli, Ida, Pöschl Gizi, Müller Ila, Vaigl, Kornis nővérek, Már Ilona, Kovács Mariska, Ritter Laura kisasszonyok, Kéglné, Veszelné, Muriinné urhölgyek az ő ragyogó szépségükkel s még hozzá sem tudunk a mulatsághoz, már elrepült az idő, mint egy varázsálom. Adjon isten több ilyen összejövetelt, hogy szívünk megelhelhesék gyönyörrel. Vajda Odón kormányzó urat pedig az ur isten éltesse!

Henri de Corneville.

Perjámos június 11. 1878.

Tisztelt barátom! A b.-csabai kiállításra az vitt el leginkább, mert azt hittem, hogy veled íróval s népeimmel ilyen országos ünnepélyen 26 évi elválásunk után találkozhatom, azonban csalódtam. Miután azonban nálatok is lesz kiállítás, úgy hiszem szívesen veszed, ha a csabai kiállításról néhány sorban tudósítalak.

Ha nem láttad is, hallottad hírét Csabának, mely falu korában akkora volt mint Tornamegye. Itt volt az iparos ifjak vándor-gyűlése. E hó 8-án délután ezek meg ezer ember hullámzott az indóházánál, várva, lesve a kedves vendégek érkezését. Majd megjött a szegedi, budapesti, szolnoki s nagyváradi vonat is s összegyűltek a vendégek, üdvözlő beszédet tartott hozzájuk Launer Károly a csabai iparos ifjusági egylet elnöke, mire Benkő István veszprémi küldött mondott köszönetet. Ekkor zászlók előlítése mellett megindult az impozans tömeg a városba, hol riadó éljennel fogadták s a házak ablakaiból Csaba szép hölgyei mosolyogtak „Isten hozott-hat. Bevonulás után elszállásoltattunk s mondhatom, hogy igazi magyaros vendég szeretettel fogadtattunk s láttattunk el. Megismerkedvén házigazdájával, kiki sietett a találkozóóra s ott egymással megismerkedvén jó magyar zene mellett gazdag vacsorához ülünk, melynél Békésmege főispánja is megjelent. Hogy vacsora fölött a szebbnél szebb toasztok nem hiányoztak, mondanom sem kell, mert hiszen mi a fűszere a magyar vendégségnek, ha nem a pohárköszöntés, vagy mint Vörösmarty mondta: „Nagyot iszik a hazáért s felszív.” Az első pohárköszöntést mondta Szabó Antal a „Debreczeni Ellenőr” jeles szerkesztője Csaba lelkis közönségéért. Ezt követte Dobay Sándor nyomdász, éltetvén a vendégeket. Takó Ferenc a kiállítás sikeréért. Szuhí Vincze a sajtóért. Végeli Dezső a csabai ifjakért. Benkő István a főispánért üritettek poharat. Eltették még Gelléri Mórt, Launer Károlyt, a csabai helyeket Kossuth Lajost, mint a védegyelet teremőjét, szóval Purcsin János bandájának kitűnő zenéje mellett rept az idő, fogott a bor s a késő éjjel vetted haza bennünket, hogy kipihenjük az ut fátalalmait s új erőt merítsünk a más-napi munkához. Sajnálom, hogy köztünk nem voltál s azokból a humoros toasztokból jól esett volna egyet-kettőt hallani s édesdeden kacagni; de azért, habár az asztal alatt is, emeltem poharat érted s egészségéért.

O..... Károly.

Berlin W., június hóban 1878.

Mohren-Strasse 63.

Tek. Szerkesztőség!

Bátor vagyok tekintetességed tudomására hozni, hogy én helyben **Universal Commission Bureau A. Németi** czim alatt egy intézetet alapítottam, melynek feladata lesz — miként már a czim is mutatja — minden tudakozódásra, bár mily szaku legyen is, kielégítő választ adni.

Németországban, különösen Berlinben kifejtett 20 évi tevékenységem s az ez által szerzett igen kiterjedt helyismeretégem, előnyös összeköttetésem e székvaros minden intelligens köreivel, alapos megbarátkozásom a német cultura, ipar és kereskedelemmel azon szerencsés helyzetbe juttatnak, minden kérdézősködére alaposan és megbízhatóan felelni.

Azon körülmény, hogy született magyar vagyok; hogy hazám viszonyai Németországgal különösen Berlinnel mind élnélkebb kapcsolban tűnnek fel; hogy számtalan hazám fiait érdekében áll kereskedelmi, ipari, irodalmi vagy sok más ügyben tanácsot és felvilágosítást nyerni; és én már régóta feladatomból tüstem ki, ép azon térére figyel-

memet kiterjeszteni, mely Magyarországon még távol áll virágzásától, de azt elérni képes — és itt már is a tudomány és cultura tetőpontján áll; mindezek után az igen tisztelt Szerkesztőségnek hazafias érdemül lenne beszámítva, ha e vállalkozásomat támogatni méltóztatnék, s mennyiben becses lapjában megfelelő helyen a tisztelt közönség tudomására hozni.

Midőn e kéresem teljesítésére tekintetességed hazafias pártfogásáért újlag eszedem és vizsonzolgáltatásom készségét ki nyilatkoztatom, maradok a tekintetes szerkesztőség alázasatos szolgája

Németi Armin.

Törvénszéki csarnok.

A székesfejvári e. f. kir. törvénszéknél tartandó büntügyi végtárgyalások.

Június 22-én.

Sulyos testi sértéssel vádolt Markovits József elleni büntügyben.

Nyilasi István és társai elleni rablási büntügyben.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* **Uj könyvek.** A „Franklin-Társulat” kiadásában B. Pesten, újabban megjelentek: **Közhasznú családi könyvtár.** (21. és 22. füzet.) Egy-egy füzet ára 40 kr. 21. füzet: „A feleség” Irta dr. Sikor József. 22. füzet: „A nők előnye” Irta dr. Sikor József.

Olcso könyvtár. 50—58. füzet. 50. füzet: „Egy falusi notárius budai utazása,” melyet önnön maga abban esett viszontagságaival együtt az elaludt vért magyar szívek felsekertésére és mulatságára e versekbe foglalt. Gróf Gvadányi Józseftől. Negyedik kiadás. Ára füze 40 kr. 51. füzet: „Beszélyek.” Irta Plouvier Edouard. Franciaából fordította Milesz Béla. Ára füze 30 kr. 52. füzet: „Tréceour Julia.” Elbeszélés. Irta Feuillet Octav. Franciaából fordította Csukási József. Ára füze 30 kr. 53. füzet: „Magyarországi utak.” Irta Kazinczy Ferencz. Ára füze 20 kr. 54. füzet: „Családi boldogság.” Beszély. Irta gróf Tolstoj L. N. Oroszból fordította Szentkirályi Albert. Ára füze 40 kr. 55. füzet: „Tihamér.” Beszély. Irta Kisfaludy Károly. Ára füze 30 kr. 56. füzet: „Szalay László és munkái.” Irta Flegler Sándor. Fordította ifj. Szinnyi József. Ára füze 50 kr. 57. füzet: „Magyar színpadok életrajzi.” Irta Szizigiet Ede. Ára füze 40 kr. 58. füzet: „Galatea.” Dráma 5 felvonásban. Irta Vasiliades Sz. N. Uj-görög-ből fordította Kállay Béni. Ára füze 20 kr.

Találmányok könyve. Ismeretek a kézműipar és műipar mezejéről. A földművelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megbízásából átdolgozta Freckay János. 25. és 26. füzet. (III. kötet, 5. és 6. füzet.) Ára füze 80 kr. Tartalma: A viláosság. — A tükrözés. — A prizma és a színelemzés. — A camera obscura. — A szem. — Panorama és stereoskop felállása. — A görcső. Villanyosság és delezesség. — A villámhárító.

Petőfi-reliquiák 1841—1849. Gyűjtötte Halasi Aladár. Ára 80 kr.

A „Franklin-Társulat” habár áldozattal is olesó könyvtárt teremtett a népnek. Nem mondhatjuk — mint bizonyos író műveiről — hogy olesó husnak higa leve, mert a „Franklin-Társulat” kiadványai olesóságuk mellett hasznos és kedves olvasmányok. Vajha a tehetősebbek is megszereznek azért, hogy azokkal kedves ajándékokat adjanak a nép és iskolai könyvtáraknak s ez által az ismeretterjedését mozdítanak elő. Megszerezhették Klöckner Péter könyvkereskedésében is.

* **Megjelent** A bafi Lajos szerkesztése alatt a „Németi könyvtár” 3-ik füze, mely Dayka Gábor költeményeit foglalja magában. Ára 30 kr. Igen egészséges gondolat volt A bafi Lajostól, hogy régi költőink műveit megemliti a feledékenységől s ily olesó áron szerez azoknak helyet a művelt emberek könyvtárában.

* **Legújabbban megjelent:** „A Politikai Svindlerei” válasz II-dik Kákay Aranyos „Tisza Kálmán” czimű rőpirátára, ára 1 fr. 60 kr. Ugyzintén Jókai Mórnak legújabb beszélyei: „Az életből elesve,” három kötetben, ára 3 fr. Kapható Klöckner Péter könyvkereskedésében.

* **Beküldött** „Hosvai Péter és Arany János.” Irta Moller Ede. 1. füzet. Történeti előadása Toldinak. Szerző eddig megjelent műveiről a lapok igen kedvezően nyilatkoztak, mi is őszintén ajánljuk e művet. Ára 50 kr.

* **Múlt évben ajánlottuk** olvasóink figyelmébe Schlächer cs. kir. százados térképeit, melyek a muszka-török háborúra vonatkoztak: azok kedvesen fogják venni, ha figyelmeztetjük, hogy ugyanazon szerzőtől négy térkép jelent meg. Az első mutatja Angol és Muszkaország európai s ázsiai birtokait. A második a balkáni félszigetet a san-stefanoi békeszerződés után. A harmadik a fekete tenger partvidékeit. A negyedik a keleti tenger partvidékeit. A négy

térkép ára 1 fr. 50 kr. Kapható Faesy és Frich könyvkereskedésében Bécs, Graben 27-dik szám.

* **Megjelent** a Somogyi Elek által szerkesztett „Magyar Lexikon” 4-ik füze gazdag és érdekes tartalommal. Hogy a munka kelendő mutatja az, hogy az első füzetek 10,000 példányban nyomattak, mégis második kiadást kell rendezni. Érdekessé teszi e füzetet az „Andrásiakról s az angol viszonyokról” írott ismeret. A szerkesztőség e hó 15-diktől fogva Budapest, IV. Bécsi-utca 6-ik sz. a. van. Hogy olvasóink többet megismerhessék a jeles folyóiratot, mutatványt hozand jövő számunk.

Hireink.

— **Közvizsga.** Folyó hó 15-én délelőtt s delután tartott meg az iskolai év elején megnyitott polgári leányiskolában a közvizsga a magyar nyelvből, föld-, természetrajz s számtanból. A magyar nyelvet s számtant tanította Alföldi ur, a föld- és természetrajzot Nemessányi kisasszony. A kis leánykák értelmes és szabatos felelete minden jelen volt hallgatót tökéletesen kielégített, a nehéz számtani problémákat fejen és táblán kellő ügyességgel fejtették meg. Közben-közben énekeltek és daloltak Schmidt tanár ur vezetése alatt s énekük oly összevágó volt, hogy élvezettel hallgattuk. A szavalsából is kitűntették magukat, különösen a kis Megyaszy oly hévvel szavalt, hogy akármely 7-dik gymnazistának becsületére vált volna. A kik a vizsgán jelen voltak, valódi élvezetben részesültek s tökéletes megelégedéssel hagytuk el a termet.

— **Excursio.** A kesztelyi gazdasági tanintézet növendékei — mintegy negyvenen, köztük három tanár — múlt csütörtökön Lovasberénybe rándultak, az ottani uradalom berendezésének tanulmányozására; ez alkalommal a vendégek tiszteletére a lovasberényi ifjuság táncmulatságot rendezett a casinó termében, melyen számosan vettek részt, köztük sok szép kisasszony is, kik bájaikkal egészen elbűvölték a fiatal gazdácskát. Másnap kirándulást tettek a közeli erdőbe, hol társasbédet rendeztek. Mondanunk is felesleges, hogy toastot toast követte, melyeknek nemakart végehozza szakadni. — Szombaton reggel hazafelé vették utjukat; városunkban is megpihentek egy kissé, itt arra használtak fel idejüket, hogy Pribék Antal fényképszél egy csoportban levették magukat.

— **A műkedvelői társaság** mindennap próbát tart a „Falu rosszá”-ból, s vasárnap folyó hó 23-án fogja magát először bemutatni a nagy közönségnek. A „Falu rossza” szereplői következők: Axmar Olga, Axmann Agata, Neuer Olga, Medgyaszay Zsófia, Steinger Terka, Malomsky Róza, Malomsky Eteleka kisasszonyok; — Kovách Lajos, Orbán Károly, Pongrácz Jenő, Epstein Gyula, Nagy Odón, Felmayer Károly, Meszlényi Lajos, Gebhard Bódog és Görög Lajos urak. Szép sikert kívánunk törekvésükhöz!

— **Hymen.** Epstein Gyula, derék fiatal ügyvéd közelebb jegyezte el a bájós Politzer Malvin kisasszonyt Dunaföldvárról. A kötenő szép frigyhez tartós boldogságot kívánunk!

— **Szigorlat.** Fejérmegye hatóságánál folyó évi június hó 22-ik napján reggeli 9 órákor nyilvános közséjgyezői vizsga fog tartatni.

— **A lövöldéből.** Folyó hó 16-án tartott czellővészlet alkalmával lödijakat nyertek fegyverrel: Mészáros Pál 4-es, Szikla Gábor 4-es, Hübner Rudolf 3-as, Brandt Gyula 3-as körlovéssel; pisztolylyal: Csapó István, Szikla Gábor és Brandt Gyula mind a hárman 4-es körlovéssel. 580 lövés történt.

— **A fejérmegyei és városi régiségár** javára Hatyuffy Dezső 3 db. régi bábsütő mintát s 1 db. könyvet adományozott.

— **Lovasberényi község,** — az igazságügyminiszter rendelete folytán, — törvénykezési tekintetben, a székesfejvári törzsek kerületében levő vaáli kir. járásbírósgáttól a székesfejvárhoz csatoltatik. Ezen rendelet f. évi július 1-én lép életbe.

— **„Iparos ifjak önképző- és betegsegélyző-egylete”** czímen mintegy évvel ezelőtt együletet alakítottak Moórton, de ez is olyan szalmatűz szülte egyület volt, mint sok más: mely leginkább jellemzi a társulási eszme hanyatlását. Az iparos ifjak önképző- és betegsegélyző-egylete részvét hiányában f. hó 15-én tartotta meg feloszlató gyűlését. Az egyület 100 fr. készpénz vagyonát — Grossinger István járási szolgabíró ur indítványára — a „moóri iparos-társulat” betegsegélyző osztályának hagyományozta és az 50 kötetre terjedő könyvtárát pedig „moóri közséji könyvtár” czíra alatt a moóri felekezet nélküli iskola rendelkezésére bocsátotta.

— **Juniális.** Az önkéntes tüzoltók juniális holnap lesz a lövöldében. Kell-e többet mondanunk? Ugy hisszük nem. A ki akart megérint bennünket.

— **Czafolat.** Az országos kiállítás hivatalos közlönyének közelebbi számában felhívja a szerkesztőség a hazai sajtót s közönséget, hogy lapunk 47. számában megjelent sajtóügyi közlemény elferdített valótlan s a főmozzanat kihagyott. Ezen mis-

tifikációt nem hagyhatjuk szó nélkül. — A hazai sajtót fölösleges volt felhívni, mert a ki újságokat olvas, tudhatja, hogy a hazai sajtó a szerkesztő perbefogatásával s felmentésével vajmi keveset, úgy szólván semmitsem bajlódott. Közleményünkben lehet eltérés az övétől, a minek oka az, hogy mi az ügy folyását s a védbeszédet gyorsíró után közöltük, ő pedig védő fogalmazványát után közölte. A főmozzanat az, hogy felmentett. Egyetlen sajtóhiba csuzzott be „a kerékbenörés újabb törvény által nem töröltetett el” e helyett nyomtatott „sulyosabb törvény által.” Ez az elferdítés. Kár a martirkorona után annyira sovárogni.

— **Magánvizsgák.** Székesfejvárott az elemi fitanodánál f. évi június 27-én délelőtt 8 órákor tartatnak, mire az illető szülők milhez tartás végett tisztelettel értesitetnek.

— **Moóri udvariasság.** A f. hó 10-én Moórott tartott junialis alkalmával egy fiatal ember igen pikans modorban adott elő egy történetkét egy fiatal kisasszonyka előtt, ki megúván a sok szellemtelen szemtelenséget, azt mondá a fiatal embernek, hogy hagyjon fel az efféle dolgokkal, mert különben kénytelen lesz kezeivel befogni füleit. Erre az udvarias ifu következő bókkal akará magát zavarából kimenteni: „Oh nagyság, az lehetetlen, mert oly parányi kis kezei vannak, hogy avval nem takarhatja el füleit.”

— **Beküldetett.** „Arva fuisti Petre, Arva eris et in Arva morieris” ezt olvastam gyermekkoromban a „Kis tükörben.” Ezt lehet mondani a tejérmegyei levéltárról is. Ugyancsak jó szövege legyen valakinek, ha a — különben igen tiszteletre méltó ember — levéltárnok urat ott akarja találni, mert 9 órákor bemege, 1/10-órát kimege; délután pedig be sem megy. Ha Sanyi bá is olyan lusta látogató volna bátran be lehetne falazni a levéltár ajtaját. Több figyelmet a közönség iránt, mert a hivatal nem kényelem párnája. *Egy prokútor.*

— **Gabnaüzlet.** Az utóbbi napokban a gabnaüzletben némi élnétség mutatkozott, azonban csak rövid ideig tartott, s oly pangás állott be hogy a régi üzlet az aratásig megszűntnek tekinthető.

— **Felhívás.** A városi iskolazék a magukvisellete, szorgalmuk és előmenetelök által kiváló gyermekeknek jutalom-adományok általi kitüntetésére, elegendő alappal nem bírván, tiszteletteljes bizodalommal fordulok az iskolágyi barátaihoz azon kérelemmel, hogy az iskolazékhoz eme czélját, némü adományaikkal előmozdítani legyenek kegyesek. Az adományok átvételére Janny József igazgató ur és a külvárosi iskolák vezényelő tanítói utasítottak. — *Say Rudolf,* iskolazéki elnök.

— **Közszentnyilvánítás.** Néhai Schuch László temetésén megjelent közönségnek, úgy a székesfejvári polgári lövöldé társulat tagjainak, nemkülönben az elhunyt tisztelői és barátainak szives részvételért, kik megjelenésük által nemcsak a gyászmenetet emelni, hanem a bánatos rokonság fájdalmát némileg enyhíteni szivesek voltak, — hálás köszönetüket nyilvánítják az *elhunytak testvérei és rokoni.*

— **Iskolai jelentés.** A kereskedelmi tanodában az évi vizsgálatok június 25., 26., 27-én mindig délelőtt 8—12-ig, a közép-tanodában a vasárnapi tanodában pedig június 30-án d. u. 2—5-ig fognak megtartatni, melyekre a t. szülők, gyámok és a tanügy iránt érdeklők tisztelettel meghívotnak. *Az igazgatóság.*

† **Halálozás.** Özv. Bazsalik Mihályné, szül. Nagy Katalin asszony f. hó 17-én végelgyengülés következtében meghalt. Béke poraira!

— **Mulatság helyett temetés.** A belvárosi kisdodovodának ma délutánra kifizött nyári mulatsága nem fog megtartatni, mert a kisdodok nevelőjét Bazsalik Mihály urat családi csapás érte, édes anyja hal meg s azt ma délután fogják visszadni az anyaföldnek.

— **Uj keresetmód.** Valami Skvór nevű péklegény nem kapott helyet, hogy tehát munkához jusson egy másik péklegényt lo-pással valóvala följelentett. Azonban kisült a turpiság s ő került hívórsra.

— **Tűz.** Tegnap délután 1 1/2 órákor Lipp Rezső buzapiaczi házában egy halom forgács meggyuladt; a házbeliek a szomszédok segítségével a tüzet azonnal elfojtották.

— **Vigyáznai kell a petroleumlámpára.** Budapesten egy házmaster a petroleum lámpát elakarván oltani, felülről fuji a lámpa-üvegbe, mire az elpattant s az égő petroleum összeégett mindent a szobában, — szerencsére többen rohantak be s eloltották a tüzet.

— **Adonyban** Pollák Johanna 55 éves mózes vallású nő, gyufafejeket vízbe áztatott, melyet megivott, de mivel a méreg nem gyorsan hatott, tollkással ereit mindkét karján két helyen felvágta s pár óra múlva meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— **Kényes öngyilkos.** Csornán egy szabómas felakasztotta magát. Sajátágos, hogy előbb kendővel betekerte a nyakát s arra kötötte a kötelet. Hihetőleg azért, hogy ne ciklánozza.

— **Egyszerre néma lett.** Budapestén Palmer nevű kárpitos jó kedvvel lefeküdt, azonban éjfél tájban rettenetes sivalkodást tett. Neje oda ugrott; de férje csak dadogni tudott. Rögtön orvost hívtak s az megállapította, hogy nyelvét ütötte meg a szél. Azóta irásban közlekedik családjával s első volt a mit leirt: „Adjatok egy liter bort.“ Hála Istennek, hogy az izlését is el nem veszítette.

— **Sorsjáték.** Mindazok, kik a mult évben a budapesti népszínház bizottsága által kibocsátott sorsjegyeiket birtokolnak, ezennel értesítetnek, hogy e sorsjáték húzása f. évi június 17-én megtartott, melynek eredménye, illetőleg a kihuzott sorsjegyek számai a fentebbi nap után megjelent „Pesti Napló“ számaiban fognak közölni s így csak a lapból lesz megtudható.

— **Kegyelet.** Egerben nagy készüléket tesznek Vitkovics Mihály költő százados születése évfordulójának megünneplésére. Ő 1778-ban augusztus 25-én született Egerben. E célból a papság, megyei s városi hatóság tanácskozmányt tartott s a legelőkelőbb emberek állítottak az ügy élére, hogy az ünnepély minél magasabb legyen.

— **Magyar asphalt részvény-társaság.** Ezen czég alatt a fővárosban f. évi május 18-án 110,000 ft. alaptőkével egy részvény-társaság alakult, mely a Bihar megye Felső-Dernán és környékén fekvő nagy területű asphalt-telepek kiaknázását tűzte ki feladatául. A társaság igazgatóságába: visontai Kovács László, a képviselőház házgyagy; Hanover Miksa kereskedő; Dániel Ernő orsz. képviselő; Popper István mérnök és ifj. gr. Ráday Gedeon; — a felügyelő bizottságba pedig: Nádosy György kereskedő; Dr. Mandello Károly szerkeztő és Gregersen Guibrand építési vállalkozó lettek választva. E névsorozat nem csak az iránt nyújt biztositékot, hogy a vállalat híven és lelkiismeretesen fogja a részvényesek érdekében kezelni, hanem arra nézve is, hogy egy másik, nem kevésbé fontos feladatnak is képes leendő megfelelni, t. i. annak, miszerint azon tetemes és évről évre növekedő összegek, melyekkel a külföldiek és külföldi vállalkozóknak asphaltért mindaddig adozunk, ezentúl az országnak meg fogunk tartani, valamint annak is, hogy alkalmas könyagban sok helyütt szegény hazánk azon városainak, melyek egészségügyi, nemzetgazdasági, sőt szépségi tekintetből utcáik és tereik okszerű burkolatát nem csupán fényezésnek tekintik: a társulati igazgatóság kézsége által lehetővé tétessék ezen szükséglet minél jutányosabban és kevésbé súlyos feltételek mellett kielégíteni. A társaságnak telepeiben évszázadokra elégséges asphalt készlet áll rendelkezésre és alapos kísérletek kétségtelenné tették, hogy a dernai anyag úgy járják és kocsiutak, udvarok, kapualjak és istállók burkolására, mint az abból készített fenyémáz fa- és vastárgyak, fedélzetek és kőfalak megmázolására annyira alkalmas, miszerint akármely más anyaggal való versenyképessége biztosítva van.

— **Fenséges kocczantás.** A német trónörökös meghívta ebédre a békecsinálókat s neje kocczantott Andrássyval, mint magyar emberrel, midőn a banda magyart játszott.

— **Egy borzasztó népszokásra** jött rá a körörszói Solymoson. Ugyanis ott szokás, hogy ha csecsemős anya hal el, hátramaradt kis gyermekét a megholt emlíen megszoptatják, hogy eljőjön érte. — Persze az többnyire bekövetkezik, mivel szegény kisdéd-árva a tejjel holttestmértget szív magába, mi csakugyan anyjához juttatja. A körörszói jelentést tett Hám szolgabíró urnál, ki az előnyomozást azonnal megejtette.

— **A soproni irodalmi- s művészeti-kör** egy-két év alatt szépen fölvirágozott, a mi igen öröndetes jelenség, mert abban a németes városban valódi hivatást teljesít. A kör elnöke Frankenburg Adolf, másodelnöke Paur Iván, főtitkára Kárpáti Károly. A körnek van 6 tiszteletbeli, 13 alapító, 57 működő és 353 rendes tagja; pedig csak a mult évben alakult. A nyilvános üléseken felolvastak 13 eredeti, 2 fordított verset, 16 értekezést stb., összesen 49 közreműködő tagtól és vendégektől. — A kör könyvtára máris 2336 darabból áll és ebből gróf Széchényi Béla adománya 1744, Szalay Imréné 403, Frankenburg Adolfé 151 kötet. A kör évi bevételei 2344 ft-ra ruktak. Ez adatok eléggé tanuskodnak a soproni magyarság életrevalóságáról. Oh Vörösmarty-kör!

— **Villámütés.** N.-Boronyón, f. hó 11-én roppant zivatar dühöngött, sűrű hatalmas dörgések közt. A villám több helyen ártalmatlanul leütött, azonban a ref. templomot erősen érte. Epen istenitisztelek után, szerencsére a nép kihuzódott a templomból, midőn a tornyon és templom leütött a villám. Összeszakgatta az orgonát, a papi székot és a szószerk arany koronája megfeketedett. — Bár nagy károkat nem tett, mindazáltal a gondviselés kedvezett a népnek, hogy szerencsésen odahagyhatták jó előre a templomot. Általában ezen napon erős záporral dühöngött a zivatar a vidék több helyén.

— **Nem toll, hanem nyelvhiba.** E hó 12-én, mint Mihály fejedelem meggyilkoltatása évfordulóján gyászszertartás tartott Belgrádon, melyen több kitünőség közt Milán fejedelem is megjelent. Ima közben a fungáló pápa e helyett: „Isten legyen irgalmas boldogult Mihály fejedelem lelkének“ ezt találta imádkozni: „Isten legyen irgalmas boldogult Milán fejedelem lelkének“ Milánka erre ferforrtant, fogát csikorgatta, haját tépte, nadrágját szaggatta, öklét mutogatta s rettenetes parancsot adott, hogy a pápa elfogattassék. Helyes, az isten ne legyen irgalmas Milán fejedelem lelkének, ezzel azt akarja mondani.

— **Kolozsvártot** egy ur keményen megkritizálta Soldosné. Azt mondják, hogy a kritikus örült. Hát az illető lap szerkesztője micsoda?

— **De labrakapott nálunk a bicskázás.** B.-Kityén Budinkics nevű paraszt és Szeles nevű szabadságos katona kártyáztak, Budinkics nyert és Szeles nem akart fizetni, a miért az ezt arculütötte. Erre Szeles feldühödve felkapott egy kést s Budinkics oldalába vágta úgy, hogy az holtan rogyott össze. Szeles megbánta elhamarkodott tettet s feljelentette magát.

— **Hódie mihi, cras tibi.** Rózsa Istvánt követte Keller Ignác az újpesti rablőgyilkostárs. — E hó 18-án magasztaltatott fel, Kozarek Ferencz volt a keresztapja.

— **Sajátságos árverés.** Deesen szóba jött a török sebesültek sorsa, erre Pongrácz Boldizsárnának, a vidék legszebb asszonyának az a tréfás gondolata jött, hogy ő egy csókot árverésen elad. Az árverezők nem nagy számmal jelentek meg s a csók 11 ft. 20 kr-ért Gajzágó Dezső javára ütett le. Midőn a nyert csókot megkapta Gajzágó, akkor sajnálta sok fiatal ember, hogy feljebb nem verte azt a czuppanós csókot.

— **Holtomiglan, holtodiglan.** Brassóban e hó 15-én Fazekas István nevű embert akartottak fel Rózsa nevű feleségével, egy Bukarestben mult évben elkövetett rablőgyilkosságért.

Szerkesztői üzenetek.

L. J. urnak, Bécs. Ha az eredeti jó: akkor előre feltesszük, hogy a fordítás nem lehet rossz. Hanem ha nagyon hosszú: akkor nem használhatjuk.
K...nak. Mások is szívesen látjuk.
Gr. K...nak. Tettük minden érdek nélkül, csupán az igazságért.
M. O. K. Berlin. Köszölkük.
Sz. Kolozsvár. Május elsőtől fogva hónapunként.
N. M. Hallgass nyelven, nem fáj fejem. A meglettet nem lehet nemletté tenni.

Legújabb megjelent irodalmi nevezetességek.

- kaphatók:
- Klökner Péter**
könyvkereskedésében, Székesfejérvártól.
- Bodnár. Irály- és szerkeztettan, olvasókönyvvel 1.30
 - Breitung. Mathematische Geographie 4.48
 - Baedecker's. Paris und Umgebungen 3.60
 - Dr. Becker. Franc von Lales 1.80
 - Baka-humor az utcán, kaszárnyában és háboruban 1.—
 - Ebers. Uarda. Regény 3.—
 - Ebers. Homo Sum. Regény 2.40
 - Ehler. Apologetische Predigten 2.90
 - Dr. Erödi. Költészettan 1.40
 - Dr. Erödi. Verstan 50.—
 - Engel. Handbuch des Landwirtschaftlichen Bauwesens I. Lief. 1.20
 - Führer. In das Riesengebirge 1.—
 - Gierse. Ideal und Leben 1.80
 - Günther's Eisenbahn-Bibliothek Bnd. 7. Allotria 60.—
 - Heller. A természetten elemei 1.—
 - Heckenast. Desinfectionsmittel 1.10
 - Hübner's Statistische Tafel 30.—
 - Halasy. Petöfi reliquiák 80.—
 - Hoffmann. Unsere liebe Frau 1.62
 - Huszár humor az utcán, kaszárnyában és háboruban 1.—
 - Igazságügyi rendeletek 1877 50.—
 - Illyés. Egyházi beszédek 1.20
 - Dr. Kern. A lipiki jödfürdő 48.—
 - Dr. Kratz. Der Mensch u. das Tierreich 1.32
 - Kaszap. Összehasonlító polit. földrajz Kassay. Az új magyar büntető törvény magyarázata a törvény eredeti szövegével. Az igazságügyminiszteri indoklás alapján jelesebb külföldi művek szerint példákkal felvilágosított kiadás 1.80
 - Kresmery. A világtörténelem legújabb kora 2.—
 - Dr. Kraft. Ackerbaulehre 2.40
 - Dr. Kraft. Pflanzenbaulehre 2.40
 - Dr. Laurent. Das heilige Evangelium Magyar büntető törvény 60.—
 - Mayer Rotschild. Handbuch d. gesammten Handelswissenschaften für ältere und jüngere Kaufleute. I. Lief. 30.—
 - Nyáry. Az ördög szolgálja. Reg. 2. köt. 2.—
 - Olcso könyvtár. 50—58. füzet 3.—
 - Papp. Esti harang 1.—
 - Roder. Hazai és általános földleírás 50.—
 - Rüffer. Victor Emanuel 1.65
 - Somogyi. Magyar Lexicon. I. füzet 30.—
 - Dr. Szentkereszt. Szőlőépítés, művelés és pinczekezelés 1.50
 - Dr. Sikor. A nők előnye 40.—

- Dr. Sikor. A feleség 40.—
- Dr. Schröder. Deutsches Handelsgesetzbuch 1.80
- Bach. „Trug Gold.“ Erzählung 3.—
- Walter. Zwingli oder die Schlacht bei Capel 1.20

Gabona-ár június 15-én.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	10	40	10	—	9	60
Kétszeres	7	60	7	50	7	40
Rozs	7	—	6	90	6	80
Arpa	7	20	7	—	6	40
Zab	6	20	6	—	5	80
Kukoricza	6	90	6	80	6	70

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

Az Eötvös László csödtömégéhez tartozó és 1878. évi február hó 28-án Baracska községben (Fejérmegye) leltározott 1055 ft. becsértékű különféle ingóságok, — ugymint: butorok, evőeszközök, konyhaszerek, fegyverek, könyvek a székesfejérvári tek. kir. törvényszéknek, mint csödtörvényszéknek 4504/878. számú végzése folytán Baracska községben a csödtöméghez tartozó lakházban

1878. június 8. és 9-ik napján reggeli 9 órakor kezdendő nyilvános árverés útján a legnagyobb árt ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett elfognak adatni.

Kelt Székesfejérvártól, jun. 16. 1878.

Tuboly István,

kir. törvényszéki végrehajtó.

Egy jó karban lévő

pék-üzlet

jutányos feltételek mellett eladó.

Bővebb értesítést nyerhetni Kész Alajos urnál csapó-utca 10. sz. a.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására juttatni, miszerint a legjobb minőségű

kátrányt

250 kgon felül, 50 kkgknt = 1 vmázs. 1.20 krral.
" " alul " " = 1 " 1.50 "
a legjobb minőségű ostrani köszén coaksot

500 kgon felül, 50 kkgknt = 1 vmázsa 70 krral.
" " alul " " = 1 " 80 krral.
árusítjuk el.

Székesfejérvártól, 1878. június. 10-én.

Székesfehérvári légszuszvillágítási-társulat.

Pályázati hirdetés.

Székesfejérvár város törvényhatóságánál az évi 1000 ft. fizetéssel rendszeresített közgyámi állomás üresedésbe jutván, arra a pályázat ezennel közzé tetetik.

Felhivatnak e szerint mindazok, kik a fentnevezett hivatalra pályázni kívánnak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványokat bezárolag f. évi július hó 4-ig a városi törvényhatóság ígató-hivatalához benyújtani el ne mulaszták, minthogy a netán később jelentkezőknek kérvényei figyelembe nem vétethetnek.

Megjegyeztetik egyszersmind, hogy a megválasztandó közgyám — törvényhatósági szabályrendeleteinek értelmében — fizetésének kétszeresét, vagyis 2000 frtot o. ért. lesz köteles működésének tartamára ovadékképen letétbe helyezni.

Végül mi magát a választást illeti, ez az 1878. évi július 8-ára kitűzött rendes városi bizottsági ülésen fog eszközöltetni.

Kelt Székesfejérvártól, 1878. évi jun. hó 3-án tartott városi közgyűlés határozatából.

Ullmann Miklós m. k. h. polgármester.

Liebig's 4 Ehre-Diplome.
Company's Fleisch-Extract
aus F.R.A.Y-BENTOS (Süd-Amerike).
Nur ácht wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blasser Farbe trägt.
Zu haben bei: Anton Lichtnecker, Mór Reichard & Comp. und den Apotheker Broszman Elek in Stuhlweissenburg. Ferner zu haben bei: Th. Gutthard Sohn in Vespriin.

Árverési hirdetés.

Szab. kir. Székesfejérvár város árvaszéke részéről 947/878. sz. alatt hozott határozat értelmében néhai Végli Károly hagyatékához tartozó, a székesfejérvári 2191. sz. tjkönyvben A + 1. 2. sor 1123. 1124. hrsz. alatt foglalt rácshelyi szőlők és az azokhoz tartozó ingóságok az alábbi értékekben és feltételek mellett f. évi július 22-én d. u. 2 órakor a helyszínén nyilvános hagyatéki árverésen eladatni fognak.

1) Árverés alá bocsájtatik a fent körülrít szőlő pinczéjében elhelyezett 188 3/4 akó 32 db üres boros hordó, akaja 80 kr., 26 1/2 akó ujbór hordóstól akaja 5 ft 30 kr. 4 1/2 akó óbor hordóstól akaja 6 ft. 30 kr. — egy nyári pavilon 25 ft. kikialtási ár mellett; — továbbá a fent körülrít szőlő 1136 □ öl kiterjedéssel présház és pinczével a fentterített ingóságokon kívül bent találtató szüretelő szerek és ingóságokkal együtt 1200 ft. kikialtási ár mellett.

2) Az ingóságok azonnali készpénzfizetés mellett adatnak el.

3) Az ingatlanságokra árverezni kívánók tartoznak a kikialtási ár 10% százalékát készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

4) Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 1 hó, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 3 hó alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 6 hó alatt minden egyes vételári részlet után a leütés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a városi árpenztárba lefizetni, a lefizetett bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni.

5) Vevő a megvett ingatlanságoknak birtokába az árverés jogerőre emelkedésekor lép, ennélfogva az ingatlanok hasznai és terhei őt illetik ez időtől kezdve, valamint az ingatlanok telekkönyvi átírása után kivetendő százalék és az ingatlanok gyámhatóságilag jóváhagyandó árverezése eredményéről az 1877. XX. tczk. 268. és 269. §-ai értelmében kötéendő szerződés költségei is egyedül vevőt terhelik.

6) A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár s kamatainak teljes lefizetése után fog a vevő javára hivatalból a kir. törvényszék útján átíratni.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlanok az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a pprdtás 559. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsájtatni és becsáron alul is csupán egy határnap kitűzése mellett eladatni fognak.

Székesfejérvártól, 1878. évi június hó 6-án tartott árvaszéki ülésekből.

Juraszek Ferencz s. k. h. árvaszéki elnök.